

Időtlen irodalom

Juan Díaz Covarrubias a XIX. század közepén élt mexikói író, költő, liberális politikus volt. Alig múlt huszonnégy éves, mikor 1859. április 11-én Mexikóváros Tacubaya kerületében Miguel Miramón generális parancsára falhoz állították, és társaival együtt kivégezték. A rövid karrier miatt érthető, hogy csak néhány műve született, és hogy nekünk, magyaroknak teljesen ismeretlen a neve. Néhány vers, mese és összesen négy novella maradt fent tőle. Az ilyen súlytalanak tűnő alkotók felett még én, a közép- és latin-amerikai irodalom szerelmese is könnyedén átsiklok. Covarrubias esetében mégsem ez történt. Kiderült ugyanis, hogy az egyik novelláját én írtam.

Most azt gondolják, hogy ez teljesen abszurd. Ahogy a történetben előre haladunk, majd arra fognak gondolni, hogy csak kimagyarázom magam a plágiumból, amit elkövettem. Mire a történet végére érünk, már biztosak lesznek benne, hogy nemcsak közönséges csaló, hanem nagyképű és megrogzított hazudozó is vagyok. A történetek után az, hogy Önök mit gondolnak rólam, valójában már nem számít. Talán ez lesz az utolsó novella, amit megírok, talán az egyetlen, ami eredetinek tűnik majd, amit nem lopnak el tőlem más, már rég halott írók. Épp úgy tűnök majd el a süllyesztőben, mint Juan Díaz Covarrubias, csak Miramón tábornok helyett Önök adják ki a tűzparancsot.

Az egyetemen az egyik tanárom, miután valaki elárulta neki, hogy írogatok, azt mondta, hogy mindenkiben van minimum egy történet, és egyszer majd ő is megírja a sajátját. Foghegyről löktem oda neki, hogy bennem nem csak egy történet van, Tanár úr, ő pedig nem volt rest utóvizsgára küldeni. Egyszer, mikor még könyvtárosként dolgoztam, az egyik olvasó megkérdezte tőlem, van-e könyv, mely olyan, mintha én írtam volna. Azt válaszoltam neki, hogy számtalan, és nem is hazudtam. Akkor még nem voltam annak a tudásnak a birtokában, amellyel bátran állíthattam volna a könyvsorok között lépkedve, különböző könyveket az olvasó kezébe adva, hogy ezt is, ezt is, sőt, ezt is én ihlettem.

Két évvel ezelőtt, mikor megírtam az Arnulfo Segovia rejtélye című novellámat, egy teljesen eredeti ötletből indultam ki, ami ráadásul nem is az én fejemből pattant ki. Gondolom, senki sem feltételezi, hogy a négyéves kislányom tisztában volt Juan Díaz Covarrubias nyúlfarknyi életművével, és az ő története miatt hívta azt a kis gyíkot Arnulfo Segovianak, és ihletett engem a mű megírására.

Az azonos című mű, amit Covarrubias írt, sohasem jelent meg Magyarországon, még angolra sem fordították le. Egy irodalomtörténeti kutatás közben mellékesen találtam rá a szerzőre, majd a novellára tavaly novemberben.

Nagyon meglepődtem, amikor a Wikipédián Covarrubias munkái között rátaláltam egy olyan címre, hogy „El misterio de Arnulfo Segovia”. Teljesen megdöbbentem. Túrhető spanyol nyelvtudásomnak köszönhetően gyorsan kiderítettem, ki volt a szerző, és milyen szerepe volt a mexikói irodalomban, ám magát a művet semmilyen internetes oldalon, semmilyen formátumban sem találtam meg, így fogalmam sem volt róla, miről szól.

Hosszas küszködés után végül feladtam a netes kutatást. A következő év januárjában írtam egy e-mailt a Vasconcellos Könyvtárnak, Mexikó egyik legjelentősebb gyűjteményének, hogy legyenek szívesek bedigitalizálni és elküldeni nekem a fent említett novellát. Áprilisig nem érkezett válasz, akkor is csak egy rövid üzenet, hogy a koronavírus-járvány miatt zárva vannak, de amint tudják, teljesítik a kérésemet. Májusban jött ki az általam írt Arnulfo Segovia rejtélye, és már teljesen lemondtam arról, hogy megismerjem Covarrubias történetét, amikor megérkezett az e-mail, és benne a csatolmány, a hét lefotózott oldal az „Obras de Don Juan Díaz Covarrubias” című 1902-ben postumus megjelent kötetből. Letöltöttem, és a laptop kijelzőjén olvasni kezdtem.

A megsárgult lapokon ott volt a történet, majdnem ugyanaz, majdnem ugyanúgy, mint az enyém. Természetesen nem volt benne szó internetről, telefonálgatásról, Skype-ról. Az adott kor körülményeihez volt igazítva, de mondanivalójában és hangulatában teljesen megegyezett azzal. A gyík, a gyerek, a nyár, a végkifejlet, majdnem minden ugyanaz volt. Annak ellenére, hogy a korhoz igazított átirat volt, nagyon modernnek tűnt, és abban a korban az is lehetett.

Teljesen tisztában voltam vele, hogy a történetet én írtam. Azok a mondatok az én mondataim voltak, csak éppen spanyolul. A történet az enyém volt. Egyedül azt nem tudtam megmagyarázni, hogyan kerülhetett bele egy százhetven éve halott író életművébe.

Emlékeztem rá, hogy mikor, hol írtam meg Arnulfo történetét. Nyáron, a lakás alatti tárolóban, ahol hűvös, és ami még fontosabb, csend volt. Akkoriban éltek a lányaim a leghangosabb időszakukat. Csivitelésük betöltötte az egész lakást, és diktálták a tempót nem csak az édesanyjuknak, hanem nekem is. Döntenem kellett, vagy a Barbie babák haját fonom, vagy novellát írok.

A módszeres munkavégzés sajnos távol áll tőlem. Ha megszáll az ihlet, és akad egy kis szabadidőm, muszáj alkotnom, mert aztán hetekig semmi sem fog sikerülni, én pedig bottal üthetem az elvesztegetett gondolatok nyomát. Ilyen esetekre nyújtott nekem menedéket délre néző ablakával a tároló, ahol általában író nagy rendetlenség uralkodott, és alig lehetett leülni az öreg, lomtanánításból összeszedett kanapéra vagy a régi asztalhoz, melyen a piros kis Erika írógép várta, hogy végre szalagot cseréljek benne, vagy rendet rakjak körülötte az iratok között. Ha nincs ez az írógép, és csak a laptopon írok, talán az egész meg sem történik. Elvégre hogyan tudná egy XIX. században élt mexikói költő bekapcsolni és letölteni a történeteimet egy számítógépről?

Valamiért szeretek írógépen írni. Tudom, hogy ez a szokásom már nem állja meg a helyét a modern világunkban, de mégis. Olyan, mint a tűzgyújtás. Hiába meleg a radiátor vagy érezzük kellemesnek a padlófűtést a talpunk alatt, más a hidegben, kint a természetben leülni a tűz mellé, és hallgatni, ahogy ropog a fa. Az az érzés, ahogy a billentyűket verem, ahogy a kopácsolás diktálja az ütemet az újabb és újabb gondolatoknak, kárpótól azért, hogy később még egyszer le kell írnom mindent. Ez sem probléma, inkább egy lehetőség a javításra, hisz ilyenkor az ember rákényszerül, hogy alaposabban átnézze, mit alkotott. Miután begépeltem a laptopon, az eredetét mindig visszavittem a tárolóba, ahol otthonra lelt egy mappában a csavarokkal, szerzőmökkel teli polcon. Régen, a történetek előtt ennyire egyszerűen ment minden.

Miután elolvastam a laptopon a Covarrubias neve alatt megjelent novellát, lementem a tárolóba. Arnulfo Segovia történetének eredetije hiányzott a vékonyka „Megjelentek” paksamétából. De nem csak az a történet hiányzott. Még három írásom, az Egy lövés, több halál, a Natura excitationis és a Jobbcsapott sem volt a helyén. Mindhárom történet a „Meg nem jelentek” mappában volt, mindhárom még igazításra, gondozásra szorult, de már mind egyiket begépeltem a számítógépen is, és tudtam, hogy a mappában kellene lenniük.

A tárolóba rajtam kívül senki sem jár le. Az a hely a saját, külön bejáratú kis birodalmam, és ha egyszer sikerül leszígetelni, rendbe tenni a kissé felázott, felhólyagzott falat, jó kis kuckó lesz belőle. Talán a felhalmozott könyveim egy részét is le tudom majd hordani oda. Tudtam, hogy csak saját magamat okolhatom, ha valamelyik történetem írógéppel írt példányának nyoma veszett.

Kétségbeesés helyett átmentem tagadásba. Kijelentettem, hogy én ezzel az egészsel nem vagyok hajlandó foglalkozni, én nem követtem el plagizálást, és ami történt, vagy ami meg sem történt, az nem rám tartozik. Csak remélni mertem, hogy Covarrubias neve itthon teljesen ismeretlen marad, és nem vádolnak meg hamisítással.

Néhány hét múlva a The New Yorker netes kultúrrovatát olvastam új könyvek, izgalmas írók után kutatva, mikor rátaláltam egy friss cikkre, ami azzal foglalkozott, hogy előkerült a XX. század első évtizedeiben élt japán író, Akutagava Ryunosuke egy eddig ismeretlen novellája. A cikk után a művet is leközlötték. Ugye, mondanom sem kell, hogy színről színre megegyezett az én Natura excitationisommal?

Akutagawa 1892-ben született Tokióban, és végül veronátabletták túladagolásával vetett véget életének 1927-ben. Harmincöt évet élt, de erre a harmincöt évre is rányomta a bélyegét az állandó hallucináció, a visszatérő rémképek sorozata. Ettől függetlenül a modern japán novellaírás mestereként tekintenek rá. Műveinek felhasználásával forgatta Akira Kurosawa a Rasomón – A vihar kapujában című filmjét.

Meg kell jegyezmem, a *Natura excitationis* átírata nem illett bele Akugatawa életművébe. Az irodalomtudósok szerint ezt az újonnan előkerült elbeszélést valamikor a húszas évek közepén írta, amikor az elméje már megbomlott. Ebben az időszakban volt egy nyilvános vitája a japán irodalmi hatalmassággal, Tanizaki Dzsunicsiróval, ahol Akutagava kiállt amellett, hogy a történet líraisága fontosabb annak struktúrájánál. Nos, igen. Az írásom struktúrája elég kezdetleges volt. Líraiság, az igen, az volt benne, de abban az írógéppel írt állapotában nem terveztem megjelentetni. Amolyan se füle, se farka mese volt. Egy bomlott elméjű japán novellista viszont tényleg kedvét lelhetette benne.

Életemben sokadszorra futottam össze valamivel, ami megmagyarázhatatlan, és a mai napig maradtak volna bennem kérdések, ha nem történik valami, ami még bonyolultabbá és átláthatatlanabbá teszi az egészet, és még több, egészen hajmeresztő kérdést vet fel.

Történt ugyanis, hogy egy augusztus eleji éjszakán a tárolómban fetrengő, tajtrészeg, F. Scott Fitzgeraldra bukkantam.

Aznap sehogyan sem sikerült elaludnom. Álmatlanul forgolódtam, és néztem kifelé az ablakon. A Hold nagyon fényes volt, tudtam, hogy hiába feküdnék ki a lányok trambulinjába a csillaghullást lesve, semmit sem látnék belőle. Kitaláltam, hogy inkább biciklizek egyet a város üres, lámpafényes utcáin. Amikor kimentem a garázsba a kerékpárért, észrevettem, hogy délután a tárolóban égve felejtettem a villanyt. A fény kifolyt a rácsos ablakon, sárgára festette a gyenge szélben hajlongó bambusz hegyes leveleit. Odamentem, hogy lekapcsoljam a villanyt, ám amikor közelebb értem, hallottam, hogy valaki beszél odabent. Nem is beszéd volt, inkább amolyan részeg dödögés. Mintha angol szavakat véltem volna kihallani a halandzsából. Az ablak csukva volt, de azon keresztül is láttam, ahogy odabent egy árnyalak imbolyog. Nem értettem, mit kereshet, mi érdekeset, értékeset találhat ott bárki.

Visszamentem a garázsba egy ácskalapácsért, majd megpróbáltam nesztelenül bezárni a tárolóajtót, hogy foglyul ejtsem azt, aki bent van, míg felhívom a rendőröket, és kivárom, ameddig megérkeznek. De nem lehetett balra fordítani a zárban a kulcsot. Az ajtó zárva volt.

A csukott ablakon rács, az ajtó zárva, az egyetlen kulcs a kezemben, odabent, a sok értéktelen holmi között pedig egy fickó angolul szitkozódik. Sehogy sem stimmel a dolog. Eldöntöttem, hogy bemegyek. Vettem egy mély levegőt, jobbra fordítottam a kulcsot, majd bal kezemmel az ácskalapácsot a fejem felett tartva a jobb vállammal benyomtam az ajtót.

Egy férfi ült a kanapén, két lába szétcsúsztatva maga előtt, fejét szinte az ölébe hajtotta, úgy próbálta meg kisilabizálni a gyenge fényben, mi van a gépírási papírra írva. Fel sem nézett, észre sem vette, hogy ott állok.

Leengedtem a kalapácsot a combom mellé, és néztem a fickót. Ismerős volt. Hogy nem paksi és nem is magyar, abban biztos voltam. Jól szabott

gyapjúzakó és hozzá illő nadrág volt rajta. Lábán fényesre suvickolt barna derbicipő. A nyakkendője lógott és a haja szerteszét állt, de volt a fickóban valami múlt századi elegancia. Mintha a harmincas évekből került volna oda.

– Ki maga? – kérdeztem tőle erős, magabiztos hangon. Felnézett.

– Sorry, I don't understand you – mondta angolul. Pillái nehéznek, szeme álmosnak tűnt, a mozdulatai bizonytalanok voltak.

– Ki maga? – kérdeztem ekkor már angolul.

– Én? Azt hiszem, még mindig az az F. Scott Fitzgerald vagyok, aki néhány órája voltam. Bizonyára hallott már rólam.

Nehezen értettem, pont úgy beszélt, mint aki erősen felöntött a garatra. Furcsán nézhettem rá, mert jobb kezének mutatóujjával a mellkasára bökött, és lassan, tagoltan megismételte a nevét. – F. Scott Fitzgerald.

A felismerés fényével néztem rá. Magamban arra jutottam, hogy igaza lehet. Ha pedig hazudott, hát az egész lényével hazudott. Épp olyan volt, mint az a Fitzgerald, akit én a képekről, a régi felvételekből megismerhettem. Ő volt az egyik legjobb amerikai regény, A nagy Gatsby szerzője, és ha minden igaz, a XX. század egyik legjelesebb regényírója, novellistája. Akinek természetesen komoly alkohol- és drogproblémái voltak.

– Ezeket Ön írta? – lóbálta meg előttem a papírlapokat.

– Mi az? – húztam ki az ujjai közül a kéttucatnyi lapot. A Tokkal-vonóval volt az, amit Hemingway fiktív dunai horgászatáról írtam.

– Ernestnek tetszene az ötlet, de lehet, hogy beverné a képét, amiért így írt róla. Egyébként egészen közepszerű mű. Jó az ötlet, de gyengék a párbeszédek, nem elég élesek a figurák.

Ez elevenembe vágott. De a kritikánál sokkal jobban foglalkoztatott, hogy vajon hogyan tudta elolvasni. Természetesen nem angolul írtam.

– El tudta olvasni? Hogy a fenébe? – értetlenkedtem.

– Mit tudom én? – mondta felhangon, majd maga elé motyogott. – Biztos az italtól van. Az a vén cigány valami furcsát itatott velem.

Bizonytalanul felállt, és a kezét nyújtotta. Megszorítottam. Hideg verejtékben fürdött a tenyere.

– Milyen évet írunk? – kérdezte hirtelen.

– Kettőezerhúsz van.

– Ó. Akkor érthetőek ezek a zsenigék.

– Árulja már el, miről beszél – néztem rá szigorúan.

Fitzgerald visszahuppant a kanapéra. Becsuktam az ajtót, és az íróasztaltól odahúztam a kanapé elé a széket. Fordítva, a háttámlára könyökölve leültem az író elé, és arcomat a tenyerembe temettem.

– Tényleg, mondja már meg, mi ez az egész.

– Én vagyok az első, akivel találkozott?

– Első? Első mi?

– Mondjuk úgy, hogy az első időutazó.

Erre nem volt mit mondanom. Támasztottam az állam, és úgy néztem rá, mint egy hülye.

– Az egészről Horace Goldin tehet.

Fogalmam sem volt, ki az a Horace Goldin, szóval csendben vártam, hogy elmesélje. Idegességem alábbhagyott, és új érzés költözött belém. Izgatott lettem. Kezdtém elhinni, hogy tényleg a nagy F. Scott Fitzgerald ül a tárolómban, a viharvert kanapémon.

– Ismeri a nevét? Nem? A fickó egy illuzionista, egy bűvész. Talán korunk, akarom mondani, a mi korunk legnagyobb bűvésze, aki...

– Az nem Houdini? – vágtam közbe.

– Houdini vagy tíz éve meghalt. Ezek szerint Goldin nem lett híresebb nála...

Úgy emlékeztem, Houdini valamikor a húszas évek közepén halt meg. Ezek szerint Mr. Fitzgerald a harmincas évek közepéből érkezhetett.

– Horace Goldin egy vilniusi zsidó fia, aki kölyökként egy mutatványos cigány mellett kitanulta a bűvészkedést. Aztán emigrált az Egyesült Államokba, ahol megcsinálta a szerencsáját. Igazi sztár. Mindig teltházas előadásokat tart, főképp annak köszönhetően, hogy felettébb szemrevaló hölgyeket fűrészel ketté, majd passzint újra össze. A múlt héten, egy New York-i előadása után, amin én is jelen voltam, az egyik ismerősöm meghívta magához egy kis privát szeánszra. Ott ismerkedtünk meg.

Elővett a zakója belső zsebéből egy doboz Chesterfield cigarettát, a szájába tett belőle egy szálát, majd előhúzott egy doboz gyufát is. Miután meggyújtotta a cigit, a dobozt és a gyufát átnyújtotta nekem. Jól megnéztem őket. A dobozon felszakítva egy kék zárjegy volt, benne közel tucatnyi szál. Láttam már ilyet régi filmekben, fényképeken. A gyufa doboza furcsább volt. Egy cilindres mutatványos képe volt rajta, aki egy nőt lebegtet maga előtt. Alattuk egy cím. A doboz tömve kék fejű gyufával. Élő bizonyítéka volt az időutazásnak, vagy az egészen kivételes részletességgel megrendezett átverésnek.

Kicsit gondolkodtam rajta, hogy élek a lehetőséggel, és rágyújtok egy szálra, de tudtam, hogy teljesen kikészülnék tőle.

– Köszönöm, nem dohányzok – mondtam, és visszaadtam neki a dobozokat, ő pedig folytatta a történetet.

– Furcsa ember. Van valami a tekintetében. Mindenkit megdelejez. Nem túl szimpatikus figura, sőt, elég visszataszító, de ha a szemünkbe néz, akkor... Mintha hipnotizálná az embert. Úgy éreztem, hogy nem titkolhatok előtte semmit. Akkor este, miközben italoztunk, beszélgettünk, elmeséltem neki, hogy épp írói válságban vagyok, a legutóbbi könyvem megbukott, és hogy Zeldát, a feleségemet is kénytelen voltam bedugni egy elmeógyógyintézetbe. Lehet, hogy már tudott róla, hiszen az emberek beszélnek ezt-azt rólunk. Egy szót sem szólt, csak hallgatott, alig pislogva, majd annyit mondott, hogy a feleségemen nem tud segíteni, de azon igen, hogy újra eredeti, friss

történeteket írnak. Aztán átnyújtotta ezt a gyufásdobozt, és azt mondta, ma este tízkor legyek azon a címen, ami a gyufára van írva.

Egy hétig kellett várnom erre az eseményre. Borzasztó hosszú volt. Mióta Zelda nincs velem, és nem kell nap mint nap az örültségeivel foglalkoznom, alig találom magam. Azért is megyek el minden partyra és sok előadásra, hogy a keletkezett űrt betöltssem. Hogy teljen az idő. Se írás, se nő! Csak a pia. Borzasztó érzés az íróasztal előtt ülni, és várni, hogy megszálljon az ihlet! A papírok üresek maradnak, a whiskey-s üvegek kiürülnek, a lélek pedig... Értse meg, nem véletlenül vagyok itt! – beletúrt a hajába, majd fogta magát, elfeküdt a kanapén, és a pókhálókat nézegette a falon.

– Ma este elmentem a megadott címre. Egy foghíjas telekre a nyugati harminchatodik utcában. Valami építési telek lehet. Körbe van deszkázva. Mikor odaértem, az utcán jöttek-mentek az emberek, dudáltak a taxik. Senki rá se bagózott, hogy ott állok, és megpróbálok átnézni a magas deszkapalánkon. Azt hittem, felültettek. Már indulni akartam, amikor észrevettem, hogy az egyik deszkát félre lehet hajtani. Félttem tőle, hogy valami hajléktalantanyán lyukadok ki, vagy egy éjjeliőr fejbe ver egy vascsővel, de mivel már kicsit részeg voltam, nekiduráltam magam.

Amint átléptem a kerítésen, megszűnt minden zaj. Mintha nem is a város közepén lettem volna, hanem valahol kint a pusztában. A telken mindenféle építési anyagok heverték, és közöttük a sötétben ott állt a sátor. Nem olyan sátor, amelyben a válság elején az idénymunkások meghúzták magukat. Inkább mint egy kis cirkuszi sátor. Valójában nem is olyan kicsi, lehetett vagy négy méter magas, és legalább tíz méter volt az átmérője. Ott álltam előtte. Velem szemben egy kis rés nyílt a sátor falán. Fény szűrődött ki belőle. Oda mentem, és bekukucskáltam.

Belülről még nagyobbnak tűnt. Szépen be volt rendezve. Meglepett, milyen sok ember volt ott, mikor odaértem. Elegáns férfiak és nők a felső osztályból, a hölgyek estélyiben, a férfiak frakkban. Volt a társaságban egy maharadzsa is, meg néhány gazdag kínai, és néhány menekült orosz arisztokrata. Meg sem lepődtek, ahogy beléptem. Mindenki tudta, ki vagyok. Mintha vártak volna. Mondja, nem untatom? – nézett rám.

– Dehogy! Nagyon izgatott vagyok. Folytassa csak... – mondtam.

– Italt hoztak nekem, a legtöbbjükkel beszélgettem egy kicsit, aztán valahonnan a sátor mélyéből előlépett Goldin is, balján egy kis cigányképű, vénsegesen vén fickóval. Olyan sötét szeme volt annak a férfinak... Mintha nem is lett volna szeme fehérje. Nagyon furcsa volt. Kilógott abból az előkelő társaságból. Szakadtabb volt az utolsó koldusnál is, és lógott mindene. Erős füstszaga volt, a haja csapzott, a szakálla szürke. Goldin odalépett hozzám, és azt mondta, „ez az ember segíteni tud magán”. Nem értettem, hogy ez miként lehetséges, de gondoltam, majd csak történik valami érdekes. Közben az italtól egyre zsidbadtabb lettem. „Hogy érzi magát”, kérdezte tőlem Goldin, mire férfiasan bevallottam neki, hogy alig állok a lábamon. „Jöjjön, üljön le

erre a kanapéra”, mondta ekkor, és a könyökömnél fogva odavezetett egy nagy, fekete medvebőrrel letakart kanapéhoz. Leültem rá, és egyre mélyebbre süppedtem benne. Mikor felnéztem, láttam, hogy az öreg ott áll előttem, és engem néz. Az egyik hölgy hozott még egy pohár italt, de mielőtt átadták volna nekem, az öreg valamit belecsepegtetett. A folyadék a színtelenről kékre váltott. Átadta nekem, és én megittam. Aztán Goldin letérdelt elé, és azt mondta, úgy negyed óra múlva furcsa állapotba kerülök. Az elmém tiszta lesz, de a testem nehéz és irányíthatatlan. Elalszok, és közben ugri fogok az időben, egy, a jövőben élő írónak a dolgozószobájába, ahol megtalálom az írásait. Olyan írásokat, amik a mi korunkban nagyon újszerűnek és eredetinek tűnnek majd, és amiket ez az író a mi korunk irodalmának teljes ismeretével írt meg. El fogom tudni olvasni a gépírást, pedig magyarul alkot. Amelyik nagyon tetszik, azt ölellem magamhoz, és úgy aludjak vissza, még azelőtt, hogy a zsidóság és a furcsa érzés elmúlna. Itt fogok felébredni, kezemben az írással, egy komplett művel. Megkérdeztem tőle, hogy akkor mi lesz az ő idejében az ő művével? Goldin azt mondta, hogy azt természetesen nem fogja megírni, mert az plágium lenne, az időben pedig nem keletkezik semmilyen törés, talán csak annyi, hogy annak a jövőben élő írónak más lesz az élete. Azt is mondta, hogy más írókhoz is lehet utazni, sokkal jobbakhoz is, de most csak Önhöz lehet kaput nyitni, és valószínűleg tőlem is loptak az idők folyamán. Régebbi korok régebbi írói is ugrottak időt az öreg varázsló segítségével. Ez azért rosszul érintett. Vajon hány művemet lopták el? Aztán megkérdeztem tőle, honnan tudják, hogy jó íróhoz küldenek, mire ő azt mondta, hogy ettől az írótól lopta Oscar Wilde a Dorian Gray arcképének ötletét, Edgar Allan Poe néhány novelláját, és Dosztojevszkij a Bűn és bűnhődést az egyik késői regényéből írta át. Ezzel meggyőzött. Még annyit kérdeztem tőle, hogy melyik évbe fogok utazni, mire ő azt mondta, közel száz évet utazok majd előre. Aztán az öreg a fejemre tette a kezét, én pedig... Én pedig itt ébredtem fel.

– Maga szívat engem – mondtam, miközben lassan felálltam, s nekidőltem a tároló falának.

– Gondoljon, amit akar. Én magam például teljesen ki vagyok bukva. Nem jó évbe érkeztem. Átnéztem az összes írását, és be kell vallanom, a remekművektől nagyon messze vannak. Ezekből semmit sem fogok tudni felhasználni. Még rengeteget kell fejlődnie.

– Nagyon sajnálom. De tényleg – mondtam nagyon halkán. Egész testemben remegtem. Úgy éreztem magam, mint akitől ellopták a lottó ötösön nyertes szelvényét. Ekkor még semmiféle büszkeséget sem éreztem az iránt, hogy itt járt, vagy ahol majd egyszer élek, ott járni fog Poe, Oscar Wilde és Dosztojevszkij, és az én kész vagy majdnem kész munkáimat dézsmálják majd meg. Azt teszik, amit Akutagava és Covarrubias már a múltban megtett. Még szerencse, hogy zárva tartom a tárolóajtót, és nem csavarogtak el a városban.

– Nézze, nagyon szívesen maradnék még, de kezd múlni a zsibbadás, és a lelkekre kötötték, hogy ne húzzam az időt. Ha kimegy a szer hatása, akár itt is ragadhatok ebben a korban – mondta, majd felém nyújtotta a tenyerét. – Nagyon örültem, és ne haragudjon. Nem lopom el egyik novelláját sem. Remélem ez nem túl sértő magára nézve.

Kezet fogtunk. Szorította a tenyerem, közben hosszan a szemembe nézett, majd azt mondta:

– Ne izguljon, és kérem, ne legyen szomorú. Nem is biztos, hogy itt vagyok. Nem lehet tudni. Előfordulhat, hogy én álmodom Önt, és az is lehet, hogy Ön álmodik engem. Lehet, hogy mindketten csak álmoképek vagyunk a másiknak, és mikor felkelünk, huss! szertefoszlunk, ahogy az álmoképek szoktak. Lehet, hogy felébred, és leírja ezt az egészet egy kis füzetbe, ami ott van az ágya mellett, és lehet, hogy én is ezt teszem. Tényleg ne haragudjon.

– Semmi gond – mondtam.

– Kimenne, kérem? Úgy könnyebben visszaaludnék.

– Persze, hogyne.

Kinyitottam az ajtót, és kiléptem rajta.

– Hé, még valami! – kiáltott utánam.

Visszamentem. Mellkasra tett kézzel feküdt, pont úgy, mint egy múmia.

– Villany – mondta.

Lekapcsoltam, és becsuktam az ajtót. Örültem, hogy pusztit nem kért a homlokára.

Egész éjjel bicikliztem. Először kitekertem Madocsára, de mikor visszaértem a városba, még nem volt merszem hazamenni. Inkább elgurultam az atomeróműig is. Álltam előtte, és néztem a kémények piros fényeit. Üres voltam és kifosztott, mint a mappáim a tárolóban.

Hajnalodott, mire hazaértem. Betoltam a biciklit a garázsba, majd oda mentem a tároló ablakához, és benéztem rajta. Odabent csend és nyugalom volt. Kinyitottam az ajtót, és bementem. Senki sem volt ott.

A család még aludt, mikor felmentem a lakásba. Nem tudtam, hogy elmeséljem-e ezt az egészet. Úgy döntöttem, hallgatok róla. Lezuhanyoztam, a de-rekam köré tekertem egy törülközőt, és bementem a nappaliba. Kivettem a könyvek közül a Bűn és bűnhődést és a Dorian Grayt. Poe-tól egy könyvem sem volt. Fogtam a két meglévőöt, főztem magamnak egy kávé, és kiültem a teraszra olvasni. Olyan remek írások voltak! Elképzelhetetlennek tűnt, hogy azok a történetek az én történeteim is. Vagyis, lehet, hogy a történeteket én írtam, ők pedig a stílusukra szabták. Jobb írók voltak, mint Covarrubias, aki egy az egyben ültetett át mindent. Nálam pedig... Fényévekkel jobbak. Nem is értettem az egészet.

A következő napokban nyomozni kezdtem a fosztogatók után. Minden apró részletet mint kis mozaikdarabkákat próbáltam egymás mellé illeszteni. Adva voltak az írók, Covarrubias, Akutagava, Poe, Dosztojevszkij, Wilde, Fitzgerald, és lehet még pár, akikről nem esett szó. Feltűnt, hogy mind alko-

holista, drogos vagy bizonyos szinten őrült volt, de ez az írók között nem ment ritkaságszámba. Fitzgerald nem vitt magával semmit, Poe és Dosztojevszkij majd a jövőben járnak nálam, Akutagava és Covarrubias pedig szintén úgy jártak, mint Fitzgerald. Egy kiforratlan stílusú író harmatos művei közül voltak kénytelenek választani. A különbség talán annyi, hogy ők nem tették olyan magasra a léceket.

Aztán volt egy öreg varázsló, aki kanapéről kanapéra időkaput nyit a kiégett íróknak, akiktől valószínűleg más, korábban élt kiégett írók lopták el a történeteiket. Így az irodalom folyamatosan megelőzte önmagát, és a babért mindig más aratta le a tényleges szerző helyett. Az ellopott művekből később hivatkozási alap lett. Szép, mondhatom. Egy világ dőlt össze bennem. Ez meg is látszott rajtam.

Motiválatlanná váltam. Abbahagytam az írást. Úgy gondoltam, így árthatok a legtöbbet Dosztojevszkijnek, Poe-nak és Wilde-nak. Ha meg sem írom a műveket, nem lesz mit ellopniuk. Novellák helyett válogathatnak a befizetetlen sárga csekkekből.

Egy ideig próbáltam magamban lerendezni a dolgot. Aztán megpróbáltam elmesélni a feleségemnek, hogy mi történt, de rájöttem, hogy nem tudok róla beszélni. Nem értette, miért változtam meg olyan hirtelen. Ha beszélni kezdek, őrültnak nézett volna.

Könyvtárosként nehéz volt ezt megélnem. Zsibbadt az agyam, és hallani sem akartam irodalomról. Rosszul voltam a könyvtár falai között a sok könyv látványától, attól a tudattól, hogy olyan sok igazán nagy író másvalakitől lopta a történeteit. Sok író, akit régen bálványoztam, közönséges csalónak tűnt.

Kidobtam a tárolóból mindent, a szekrényeket, az írógépet, a kanapét. Tégláig levertem a falat, majd kivakoltam, kimeszeltem és beállítottam a közepére egy bokszzsákot. Felmondtam a könyvtárban, és felcsaptam benzinkutasnak. Nem volt sok dolgom. Álltam az autópálya mellett, és néztem a sötétben elsuhanó autók lámpáinak fényeit. Pont úgy tűntek el a semmiben, mint a lehetőség, hogy egyszer igazi író váljak belőlem.

De történt valami, és arra gondoltam, talán mégsem kellene olyan könnyen feladnom.

Néhány nappal ezelőtt a piacon nézelődtem, mikor egy férfi lépett oda hozzám. Azt hittem, a húsostól jön az erős, füstös szag, de nem, ő volt az. Mélyen a szemembe nézett, és a tenyerembe csúsztatott egy gyufáskatulyát. Sötét tekintetéből, a sűrű, összenőtt szemöldökéből, az arcának ráncai között megbújó évszázados koszból rögtön leesett, hogy ki lehet ő. Csak annyit mondott, jövő hét szerdán este tízkor vár. Ahogy megjelent, úgy tűnt el a tömegben.

A skatulyát a zsebembe csúsztattam, és csak otthon néztem meg, mi van rajta. A mágus képe a levitáló nővel, alatta egy paksi címmel.